

Kohti dialogin taitoa: Kevyt kantamus, osa 1

16.12.2021

- Kirjoittaja: **Anniina Aunola**, kehittäjälehtori, työnohjaaja, Humak & JärKeä-hanke, 16.12.2021
- Kirjoittaja: **Tuuli Tiainen**, varhaiskasvatuksen kehittäjä, työnohjaaja, Lasten liikunnan tuki ry, 16.12.2021

Tove Jansson, joka itse määritteli itsensä ensisijaisesti kuvataiteilijaksi, kirjoitti maailmankuulujen muumikirjojensa lisäksi myös paljon muuta. Hänen kaikissa teoksissaan on helppo nähdä paljon yhteistä dialogisuuden filosofian kanssa. Otsikko Kevyt kantamus, alkuperäiskielellä Resa med lätt bagage, viittaa Tove Janssonin vuonna 1987 kirjoittamaan novellikokoelmaan. Kokoelman nimi antaa jo lähtökohdan siihen, mitä kohti ja miten dialogiin pyrkivän ihmisen olisi mielekästä matkata ja kohdata toiset kulkijat.

Kun pyrimme vaikuttamaan itseemme, toisiimme ja asioiden tilaan, voisimme ottaa Janssonilta tukea ajatuksesta, joka muistuttaa muutoksen hitaudesta, ja siitä miten ajan antaminen merkityksellisille asioille on tärkeää. **Joskus tarvitaan aikaa, hän sanoi. – Toisinaan kestää mahdottoman kauan, ennen kuin valkenee.** (Jansson 1965. Muumipappa ja meri.) Niin ikään kohtaamisen perustaitojen, kuuntelemisen ja kanssakulkemisen, tärkeys näkyy monissa Janssonin teksteissä: **... ihmisen tie on täynnä haarautumia, sivuteitä, mahdollisuuksia, tiedäthän, ja joskus kaksi ihmistä tulee omilta tahoiltaan ja kulkee jonkin matkaa rinnakkain. Silloin on vaikuttanut toisen tiehen.** (Jansson 1999. Viesti: Valitut novellit 1971–1997.)

Janssonin kanssa kohti tuntematonta

Ajattelen juuri parhaillaan revontulia. Ei voi tietää ovatko ne olemassa vai näkyvätkö ne vain. Kaikki on hyvin epävarmaa, ja juuri se tekee minut levolliseksi. (Jansson 1957. Taikatalvi.) Uskallus olla tuntemattoman äärellä on läsnäolon ja dialogin toteutumisen kannalta ensisijaista.

On parempi, että tottuu ihan alusta asti, siis siihen, että mistään ei tule sellaista kuin on luullut ja että se ei ole kovinkaan tärkeää (Jansson 1978. Nukkekaappi ja muita kertomuksia). Näin suhtautuen on helpompi olla pakottamatta asioita ennalta suunnitelluille reiteille ja avautua uudelle. **Minusta on aivan yhdentekevää, minne me tulemme. Kaikki paikat ovat hyviä.** (Jansson 1950. Muumipapan urotyöt.)

Kuka lohduttaisi Nytyä –tarinassa korostuu tuntematonta kohti matkaamisen lisäksi toisten olentojen kohtaaminen, ja yhteinen merkitysten jakaminen. Tarinan alussa Nyty elää yksinäisenä epävarmana vetäytyjänä, sitten etsijänä, seikkailijana ja kertomuksen loppua kohden oman toimijuutensa löytävänä voittajana. **Niin Nyty lähti siitä meren rantaan ja löysi näkinkengän suuren, valkean. Hän astui varovasti hienoon sanaan ja tuumi: löysin ihmeellisen maailman...Siis Nyty riisui kenkensä ja huokaisi: hohoi, on kaikki hyvin, miksi iloinen en olla voi. Vaan kuka lohduttaisi Nytyä ja sanois: yksinään ei kukaan nauti edes näkinkengästään.** (Jansson 1960. Kuka lohduttaisi Nytyä?)



“Toisinaan kestää mahdottoman kauan, ennen kuin valkenee.” (Jansson 1965)
Kuva: Tuuli Tiainen

Vaiti olemisen taito dialogin ytimessä

Kaikille, jotka haluavat kehittää omia ohjaustaitojaan, hyvä esikuva voisi olla Nuuskamuikkunen. Hän on tunnettu siitä, ettei hänellä ole turhia kantamuksia. ***Ja laukkaa ei Muikkusella ollut, eikä koskaan tule olemaan ja kenkiä ei viheriän niityn poika tunne ollenkaan.*** (Jansson 1960. *Kuka lohduttaisi Nytyitä?*) Lisäksi siitä, että hänen levollinen vastaanottavaisuutensa antaa toisille aikaa miettiä omia ajatuksiaan ja sanojaan. ***Sinä vaikutat kamalan viisaalta sen takia, ettet koskaan sano mitään. Ihan rupeaa tekemään mieli puhua omasta veneestään.*** (Jansson 1970. *Muumilaakson marraskuu.*)

Kun ihminen hakeutuu dialogiin, häntä todennäköisesti motivoi ajatus kasvusta, kehittymisestä ja muutoksen mahdollisuudesta. Muutos voi syntyä aina, kun ihmiset yksin tai yhdessä tietoisesti tarkastelevat ajatuksiaan, niiden paljastamia merkityksiä, suhteitaan ja toimintaansa. Erilaiset tarinat saavat elää, ihmisten toiveet ja tavoitteet tulevat kuulluksi. Tilanteiden levollisuus mahdollistaa paitsi aikaa muutokselle, myös kokemuksen hyväksytyksi tulemisesta sellaisenaan. ***He olivat olleet vaiti pitkän aikaa, se merkitsi lepoa*** (Jansson 1971. *Kuuntelija.*)

Blogisarjan **toisessa osassa** Janssonin tekstit valottavat narratiivisuutta, ja **kolmannessa** Janssonin ajatukset antavat lisää näkökulmia siihen, miten dialogia voi ylläpitää.

LÄHTEET:

Jansson, Tove 1950. Muumipapan urotyöt. Helsinki: WSOY.

Jansson, Tove 1957. Taikatalvi. Helsinki: WSOY.

Jansson, Tove 1960. Kuka lohduttaisi Nyytiä? Helsinki: WSOY.

Jansson, Tove 1965. Muumipappa ja meri. Helsinki: WSOY.

Jansson, Tove 1970. Muumilaakson marraskuu. Helsinki: WSOY.

Jansson, Tove 1971. Kuuntelija. Helsinki: WSOY.

Jansson, Tove 1978. Nukkekaappi ja muita kertomuksia. Helsinki: WSOY.

Jansson, Tove 1987. Kevyt kantamus ja muita kertomuksia. Helsinki: WSOY.

Jansson, Tove 1999. Viesti: Valitut novellit 1971–1997. Helsinki: WSOY.

Blogikirjoitussarjan taustalla Aunolan ja Tiaisen työnohjaajaopintojen lopputyö ([Dialogic](#) 2019-2021).